

Vemo sicer, da nimajo srezka načelstva kakih zgodovinarjev na razpolago pri spornih slučajih in menda tudi ne pomožnih knjig, kakor Zahna, Kindermanna, Janischa ali Schmutza, da se prepričajo sama o stari obliki kakega krajevnega imena. Istotako pa tudi nimajo pravice spreminjevati svojevoljno krajevnih imen in po svojem — zlasti pa takrat ne, ako ni za to nikakega povoda. Nasprotno, naj se drže pri spornih slučajih gesla, da edinole ljudstvo govori prav, ne pa kak profesor nedomačin, ki ni nikoli čul krajevnih govorice.

Želeti bi bilo bolj, da bi bile zginile pri tej priložnosti imenske pošasti, kakor »Majšperk« (mesto »Lešje«), kakor je že tud zginil »Lajteršperk«, kjer se je poseglo zopet na staro zgodovinsko ime »Košaki«.

Takih sprememb bi pa uradi sploh ne smeli tako na kratko roko izvrševati, ker lahko take navidezno skrajno malenkostne spremembe povzročijo zelo občutne posledice. — Naj omenimo samo, koliko sitnosti so imeli mnogi po prevratu radi domovinske pravice, ker se krajevna imena niso strinjala z uradnimi podatki. Tudi slučaj, da je umrl komu bogati stric ali ujec v Ameriki, spada sem. Dedič je n. pr. iz občine »Podvince«, toda zdaj pristojna občina »Podvinci«, in sodnija ga ne prizna kot dediča, ker ni več iz občine »Podvince«, kakor to določa oporoka, če je tudi vse drugo na jasnem. Starejši sodniki vedo o takih slučajih mnogo pripovedovati.

Doživeli smo pa že tudi sami tako nepriliko. — Po prevratu je nekdo nasilno zahteval, da se mora vnaprej ime vasi »Rače« glasiti in pisati kot »Račje«. Pokojni dr. Pipuš je na to dal takoj napisati na svojo opekarno v Račah: »Opekarna v Račju« in na postaji so ime »Rače« tudi spremenili v »Račje«. Toda od domačinov se za to novotarijo nihče ni brigal. Prišel je dalje iz »Rač« in ne iz »Račjega« in je bil na sejmu v »Račah«, ne pa na »Račjem«. Pritiskali so tudi v šoli na mladino, da pomaga izpodrinuti staro ime, toda vse zastonj. Domačin je vedno le stopil v vlak v »Račah« in je tudi tam izstopil, nikakor pa ne v »Račjem«. Uvesti se je moralo čez par let uradno zopet staro ime, ko je ta imenska zmeda zakrivila že nebroj neprilik raznim državnim uradom.

Tu je tudi umestno opozoriti na rabo predlogov, »na« in »v« pri krajevnih imenih, za katere nima nedomačin sploh pravega čuta. Haložan gre na Ptuj, Hajdin, Polskavo, Podložje, Sestrže, tujec pa v Ptuj, Hajdin itd., ker ima prvi pred očmi vtis, da gre na kako vzvišeno mesto (branišče) še iz poddedovanega jezikovnega čuta. D. Z.

Denar v nevarnosti!

Ko boste ta napis prečitali, nikar ne mislite, da vam bomo razlagali, da je

denar v nevarnosti na tak način, da bo izgubil današnjo vrednost. Nekaj drugega vam moramo povedati

Denar v vaših domačih hišah skrit je v nevarnosti! Koliko jih je, ki so že z življenjem plačali skrivanje svojega denarja. Ropanje se je tudi dandanes že tako razvilo, da bi skoro bilo potrebno vsako noč samo bedeti. In zakaj je toliko ropov? Nepošteni ljudje, ki hočejo priti na krivičen način do denarja, vedo, da imajo ljudje denar doma. Svoj čas, ko so ljudje vlagali, ni bilo ropov. Nevarnost ropov je pa letos še povečana in sicer zato, ker je vedno večje število onih, ki brez posla tavajo okrog po deželi.

Kam torej z denarjem? Naložite ga! Res, da oni, ki imajo vloženi denar, niso dobili vsega naenkrat ven, ker ga posojilnice tudi niso še izterjale od dolžnikov in to ne gre tako hitro. — Zdaj pa se nove nalcžbe nič več ne izposojujejo, zato se nove vloge tudi lahko tečno izplačujejo.

Vprašajte pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru, pa boste dobili natančno navodilo!

Denar doma je v nevarnosti!

*

Nekaj sprememb v zakonu o zaščiti kmeta.

Odbor za proučevanje zakona o zaščiti kmeta je predložil te le spremembe in sicer:

Obrestna mera, ki je bila v zakonskem načrtu predvidena za kmečke dolgove z 8 odstotki plus 2 odstotka za amortizacijo, se zniža za 1 odstotek, tako da bodo merali kmetje plačati za stare dolgove 7 odstotkov obresti ter 2 odstotka amortizacije, torej skupno 9 odstotkov. Če je upnik zasebnik, ki ima nikakih režijskih stroškov, se določi obrestna mera na 4 odstotke.

Prvotno je načrt predvideval veljavnost tega zakona za dobo 1 leta, računajoč od dneva objave v »Službenih novinah«. Ta določba je bila sedaj črtana, tako da bo imel zakon, ako bosta Narodna skupščina in senat to odobrila, t. j. jno ljevo in ne bo časovno omejen, kakor je bilo prvotno mišljeno.

Na drugi strani je razširjena veljavnost zakona tudi v pogledu velikosti posestev, ki naj bo zaščiti. Prvotno je zakon določal, da se nanaša samo na posestva do 50 ha za poz. meznike in 100 ha za zadruge. Sedaj pa je sporazum o sklenjeno, da se poveča obseg posestev za posameznike na 75, a za druge na 200 ha obdelane zemlje, s čimer bo krog zaščitencev precej močno razširjen.

V načelu je bilo sklenjeno, da more vsak kmet zahtevati od pristojnega sreskega, odar. no okrožnega sodišča, uradno ugotovitev glede svojih dolgov. Če se ugotovi, da presega zadolžitev 70 odstotkov celokupne vrednosti njegovega imetja, potem se mu višek dolgov odpiše (načelo poravnave) in lahko gre ta odpis do 10 odstotkov dolgov.

*

Izlet gostilničarjev in vinskih trgovcev v ormoško-ljutomerske gorice: Z ozirom na obvestilo Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru, da se izlet gostilničarjev preloži na poznejši čas, je akcijski odbor vinogradnikov iz ormoško-ljutomerskih gor, ki se je sestal na dan določenega izleta dne 29. m. m. v hotelu Rajh v Ormožu polnoštevilo, sklenil naslednje: Akcijski odbor se strinja s sklepom Gostilničarske zveze, da se preloži izlet na poznejši čas. Sklepe se soglasno, da se naj ta izlet vrši na dan 12. in 13. decembra t. l. v zvezi z vinskim sejmom v Ivajnkovcih. Spored: Dne 12. decembra sprejem gostov na kolodvoru v Ormožu, zatem preizkušnja vinskih vzorcev iz ormoško-ljutomerskih gor v hotelu Rajh v Ormožu. Potem izlet gostov v spremstvu vinogradnikov na posamenze vinske griče in kleti. Dne 13. decembra obisk vinskega sejma v Ivajnkovcih. Za prevoz gostov v vinske gorice bo preskrbljeno. Vabimo vse že prijavljene gostilničarje in vinske trgovce, da se za gotovo in polnoštevilo udeležijo tega izleta ter preizkušnje vinskega pridelka v Ormožu in v Ivajnkovcih. Gostilničarska zveza se naproša za blagohotno sodelovanje in obvestilo gostov-udeležencev iz Nemške Avstrije. Pridite v naše vinske gorice, kjer bodele našli to, kar rabite: pošteno, pristno, žlahtno vinsko kapljico, ki je letošnja posebno izborna, po nepretirani ceni.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 3. decembra so pripeljali špeharji 43 kom. dov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, slanina 14—15. Kmetje so pripeljali 16 voz sena po 85—90, 4 otave po 80—90, 1 voz detelje 110 Din, 59 voz krompirja po 1—1.50, 6 čebule 2.50—3, česen 8—10, 9 zelja po 1.50—2.50, kisle zelje 4, repa 2, jabolka 1.50—4, hruške 3—7, grozdje 6—10; celi orehi 5—6, luščeni 16—18, kostanj 1.50, pečen 4, fižol 2.50—3.50, pš. ica 1.50—1.75, rž 1.50, ječmen 1.50, koruza 1.50, oves 1—1.25, proso 1.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 6. Srna 1 kg 6—10, zajec 20—25, fazan 15—18. Smetana 10—12, mleko 2—3, surovo maslo 24—26, jajca 1.50—1.75. Kokoš 20—25, piščanci 20—55, gos 40—60, puran 50—70, rača 20—30 Din.

Pohlep po srebru in zlatu.

V sedanjem času obče gospodarske krize se podi na tisoče moških po pogorjih Kanade, Mehike in Južno Amerike, ki iščejo srebro, čeravno je cena srebra na svetovnem trgu tako nizka, kakor doslej sploh ne pomnijo. Mnogo iskalcev srebra, da cele ekspedicije so bile financirane od bogatinov, ki dobijo le polovico doseženega dobička kot obresti za investirani kapital. Izdatki ogromnih denarnih svot so potrebni, predno se izplačajo odkrite srebne jame. Ekspedicije so opremljene z najmodernejšimi pripomočki. Drugi iskalci srebra so zopet ljudje, ki gledajo v stikanju za to plemenito kovino svoje zadnje upanje. Opremljeni so le s

sekiro, krampom, lopato in z najbolj potrebnim orodjem.

Doslej najbogatejše najdišče srebra je bil takozvani »Comstock Lode«, ki ima čudno preteklost.

V oni dobi, ko je podžigalo ljudi zlato v Kaliforniji, sta poskusila dva iskalka zlata svojo srečo v severnoameriški državi Virginiji. Zasigurala sta si ozemlje, na katerem sta začela kopati. Ko sta izmetala jarek, sta zadela na črnkasto tvarino, ki je počivala komaj dober meter pod površino. Tvarino sta izprala, pokazalo se je, da je belosiva kovina. Ker pa sigurno najdeno ni bilo zlato, sta bila razočarana. Tudi po nadaljnjem prekopavanju zemlje nista zadela na zlato, sta pač prodala ozemlje za malenkostno svoto. V naslednjih 30 letih so dvignili iz te zemlje za 1.25 milijarde srebra. Razven tega so še izkopali zlata za 250 milijonov dolarjev. Ta omenjeni »Comstock Lode« je v Združenih državah Severne Amerike najbogatejše srebrno najdišče. Oba prvotna najditelja sta bila vsa obupana, ko sta zvedela pozneje za bogastvo in sta poskušala na vse načine, da bi otela zase vsaj nekaj od milijardnega dobička. Sodišče pa je zavrnilo vse njune zahteve in prošnje, umrla sta v največji revščini.

Enako dragoceno srebrno najdišče leži v Ontario v Kanadi. Tamošnja ruda vsebuje toliko čistega srebra, da se lahko računa 100 kg srebra iz ene tone rude.

Razne druge srebrne jame so odkrili čisto slučajno Indijanci.

Da so danes srebrna in zlata najdišča oblegana od množic, temu je kriva brezposelnost, pod katero naravnost ječi Amerika.

Večina brezposelnih ne prejema nobene podpore in na en način se morajo ti reveži prebiti skozi življenje. Podajajo se v stare zlate pokrajine, ki so že davno opuščene, ker se pridobivanje zlata iz rude ni več izplačalo. Danes so ljudje zadovoljni, ako izsilijo le par zlatih zrn iz cele tone rude. Povsod so

nastale majhne jamice. Ob rekah je vse polno brezposelnih, ki izpirajo iz blata zlati prah. Je to težavno, lrdó delo in vsak se trudi z nadčloveškimi napori, da bi ga izvedel kolikor mogoče praktično in dobičkanosno.

DRUŠTVENE VESTI

Št. Ilj v Slov. goricah. Katoliško prosvetno društvo v Št. Ilju ponovi na Marijin praznik dne 8. decembra ob treh popoldne v Slovenskem domu lepo igro v treh dejanjih »Pri kapelici«. Po igri nastopi sv. Miklavž. Darila se sprejemajo na Marijin praznik dopoldne ter popoldne v prostorih Slovenskega doma. Vsi vljudno vabljeni. — Odbor.

Jarenina. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo priredi na praznik dne 8. decembra, popoldne ob treh v društvenih prostorih proslavo v spomin Slomšekove 70letnice.

Kamnica. Kamniška mladina, organizirana v fantovskem odseku in dekliškem krožku, proslavi na lep in pristrčen način praznik Brezmadežne v četrtek dne 8. decembra, ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. Na sporedu so pesmi, deklamacije, govori in krasna igra: »Kjer ljubezen, tam Bog«. Tudi dekleta se postavijo z lepo igro. Pridite v obilnem številu. Vstopnine ni nobene.

Proslava Brezmadežne v Ptuj, oo. minoriti, sv. Peter in Pavel. Naša mladina se pripravlja na svoj najlepši praznik, na praznik Brezmadežne, z devetdnevnic; vsaki dan je ob ¼ šestih jutraj marijanski govor, nato pa sv. maša. Na sam praznik dne 8. decembra bo ob ¼ desetih sklepni govor, nato slovesna sveta maša in skupno sv. obhajilo kongregacije. — Popoldan istega dne pa je sprejem novih članic v Marijino družbo. — V nedeljo nato dne 11. decembra pa bo marijanska proslava v mestnem gledališču.

Šmarje pri Jelšah. Naše Prosvetno društvo nam bo za božične praznike vprizorilo prav krasno in ganljivo igro »Svet večer živega mrtveca«, na katero že zdaj vabimo vse prijatelje in znance, posebno še one moške in že-

Planinka čaj

Bahovec hvalijo nervozne osebe, katerim je urejena stolica predpogoj za zdravje živcev.

Zavitek Din 20.— v apotekah. 841

ne, ki jim je kruta svetovna vojna zagrenila življenje. Vsa igra se vrši na sveti večer, 10 let po svetovni vojni.

St. Janž pri Velenju. Na praznik Brezmadežne dne 8. decembra ima Marijina družina svojo akademijo, na Štefanovo pa vprizori prelepo igro »Goslarica naše ljube Gospe«. — Dne 18. decembra ima sadjarska podružnica svoj tretji občni zbor.

Petrovče. Dekliška Marijina družba priredi v četrtek dne 8. decembra, na praznik Brezmadežne, ob treh popoldne v Jelovškovi dvorani Slomšekovo proslavo. Na sporedu so deklamacije, petje, žive slike in dve igri. Vabimo k obilni udeležbi!

Pišce. V nedeljo dne 11. decembra, popoldne po večernicah bo priredilo Katoliško prosvetno društvo 15letnico Krekove smrti z otvoritvijo lastne dvorane.

Slivnica pri Celju. Tudi mi se moramo enkrat oglasiti iz našega kraja. Tukaj imamo sedaj izobraževalno pevsko društvo. Res so slabi časi, ker nam kriza dolgočasi naše dneve, pa vendar ob nedeljah in praznikih se pa še le razveseli naše srce, ker nam naši pevci in pevke tako lepo in ganljivo zapojejo na koru v farni cerkvi in pri podružnici sv. Urbana. Vsem pevcem in pevkam vsa hvala in vsa čast. Le tako naprej!

Franc Gomilšek 60letnik.

Začetnik velikega slovenskega mladinskega gibanja na slovenskem Štajerskem, sedanjí dekan dekanije Sv. Lenart, duhovni svetnik in župnik pri Sv. Benediktu v Slov. goricah Franc Sal. Gomilšek obhaja prihodnjo sredo, dne 14. decembra 60letnico svojega rojstva.

Steklen nebotičnik.

Znani stavbenik Le Corbussier je zgradil za ruski komisariat za svetlobno industrijo v Moskvi nebotičnik iz posebne vrste stekla. Steklo je takšne kakovosti, da razpršuje solnčne žarke, kar povzroča, da ne trpe stanovalci zgradbe poleti nobene vročine. Namesto steklenih stopnic ima Corbussierova palača dvigala.

V copatah krog sveta.

Dne 25. marca 1927. se je odpravil Danec Peter Nansen iz Kodanja v copatah na pot okrog sveta. Po 7 letih je priromal v Nancy v Franciji in je seveda še vedno v copatah. Ta vztrajni popotnik je

Bridka zgodba skopuha.

(Dalje.)

»5000 rupij! Že zopet 5000 rupij! Haha! Mohamed bo ubožal, pa niti opazi ne! Kak osel je ta le Mohamed! Še par dni, imeli bomo celo njegovo premoženje!«

Rama vse sliši in se razjezi. Zagrabi ga nestrpno, že komaj čaka, da bi iztrgal zlobnežem bogati plen.

Prikrevsala je po temi ženska in vprašala:

»Ali sta na varnem, mali podgani? Sta li bila mirna? Sta pozabila na pobeg?«

Pogledala je na mokre lise na steni proti oknu.

»Tukaj imata riž!«

V noči je hotel Rama odstraniti še zadnjo kamenje in poskusiti svobodo. Sproženi kameni pa so glasno zaropotali proti vratom. Šefkija je zbežal s svetiljko iz svoje sobe in se vrnil s častitljivim starcem.

11

Sita se je stisnila k bratu, je zrla na dvorišče in šepetala:

»Ta je svetnik, ki je ogojčeval kačjega zagovornika.«

»Je-li je vse pri deci v redu?« je vprašal tuj glas.

»Da, Sahib«, se je glasil Šefkijev odgovor.

Stopnice na hodnik so ječale pod težkimi koraki.

Rama in Sita sta smuknila skozi odprtino v sobo, legla in se delala, kakor bi trdno spala. — Nekdo je posvetil po sobi; neznanec je vprašal:

»Bedita, otroka?«

Nobeden se ni ganil.

Pobeg Rame.

Po dogovorjenih štirih urah je stopil modri iz čumnate nazaj na verando. Zgledal je utrujen in zaspan, smehljal pa se je Mohamedu prijazno in zaupljivo.

Slednjič je prišla tudi vrsta nanj. Oborožil se je z uro, se poslovil molče od prijateljev, ki so mu voščili z roko vse dobro, zamenjal je prid-